

West Zeeuws-Vlaanderen Franse refugiés 1685/1686 - Schoondijk

Huib J. Plankeel

*Eerder verschenen op www.grijsbaard.nl, met toestemming
van de auteur overgenomen en geplaatst op HoGenDa.*

Inleiding

Een aanzienlijk deel van de bevolking in West Zeeuws Vlaanderen stamt af van vluchtelingen (doopsgezinden, Huguenoten, Salzburgers), die in de loop van de 17e en 18e eeuw daar gekomen zijn.

Zo kwam in 1685, nadat eerst eind juni 1685 de kerk te Guînes was gesloten, en daarna op 18 oktober 1685 het Edict van Nantes was herroepen, vrijwel de gehele protestante bevolking, onder aanvoering van hun predikant Pierre Trouillard, naar het gebied van Groede en Cadzand. Een **reconstructie-overzicht** van die bevolking is elders onder het hoofd **Guînes** op deze website geplaatst.

Ook van elders uit Frankrijk, en met name ook uit de Châtellenie van Lille, stroomden honderden vluchtelingen weg, waarvan een deel ook naar deze regio. Al eerder, b.v. rond 1659/1665, waren vele vluchtelingen uit dat gebied hierheen gekomen, en velen hadden hier reeds familie of kennissen wonen.

Voor de autoriteiten was deze toevloed een probleem. Er bestond daarom al direct grote behoefte aan cijfers: wie waren er binnengekomen en om hoeveel mensen ging het. Er zijn dus lijsten aangelegd van de nieuwkomers.

Lijsten van vluchtelingen

Voor West Zeeuws Vlaanderen zijn mij de volgende lijsten bekend:

Eerst een zestal lijsten, aanwezig in het rechterlijk archief Vrije van Sluis nr 384, met de subnummers 60, 61, 62, 63, 66 en 67. Drie daarvan zijn reeds eerder gepubliceerd door De Hullu in de uitgave van het Waalse doop- en trouwboek van Cadzand in de reeks Publications of the Huguenot Society of London. Daarnaast een tweetal lijsten, die door De Hullu aangetroffen werden in het archief van de Raad van State, die met name Aardenburg en Oostburg betreffen, en die door hem in 1913 gepubliceerd werden in het Nederlandsch Archief van Kerkgeschiedenis jrg X (1913), p.193-230, onder de titel "De Waalse kerk van Oostburg".

De lijsten uit Vrije van Sluis 384 worden hier weergegeven op basis van de originelen, zij het, dat ik voor het gemak in lijst B, C en D ook verwijs naar de door De Hullu toegekende nummers. De lijsten van Aardenburg en Oostburg heb ik (nog) niet in origineel en gaan dus op basis van het artikel van De Hullu. Aangetekend moet daarbij worden, dat De Hullu hierbij leesfouten gemaakt kan hebben, net zoals is gebeurd met de lijsten uit Vrije van Sluis 384.

Voor mijn gemak heb ik de lijsten een lettercode gegeven (van A t/m H) en de personen een volgnummer als b.v. A001 enz.

Overzicht

Refugiés Lijst A. - Groede: nr60. **Rolle de toute les personne qui sont venu au pais Casant principalement(sic) au villagie de Groede de puis la persecution de Franse.**

Dit is de oudste lijst, die dateert van omstreeks aug./sept. 1685, dus ná het sluiten van de kerk te Guînes maar nog vóór de herroeping van het Edict. Op deze lijst komen ook personen voor uit de omgeving van Lille.

Refugiés Lijst B. - Groede: nr61. **Le nombre des refugies a Groede**

Deze lijst geeft een overzicht van de uit de omgeving van Guînes gevluchtte personen, en dateert van kort ná de herroeping van het Edict, maar van vóór 28 dec. 1685.

Deze lijst is door De Hullu gepubliceerd in "list C" (begin) in het hierboven vermelde boek van Cadzand.

Refugiés Lijst C.: nr62. **Jeunes gens arrivez le 8e Janvier 1686**

Hierachter worden nog enkele gezinnen genoemd, die kort na 8 januari zijn aangekomen.

Deze lijst is door De Hullu gepubliceerd in "list C" (slot) in het hierboven vermelde boek van Cadzand.

Refugiés Lijst D. - Cadzand: nr63. **Overbringe van de gereformeerde Franse, woonende onder distrikt van Cadsant.** Deze lijst dateert van 28 dec. 1685, met enkele aanvullingen uit begin januari 1686. Deze lijst is door De Hullu gepubliceerd als "list B" in het hierboven vermelde boek van Cadzand.

Refugiés Lijst E. - Schoondijke: nr66. **Lijste van de gereformeerde france vluchtelingen, haer nedergeslagen hebbende op Schoondijke,** gekomen alle van Geine: .. opgemaakt 28 dec. 1685 te Schoondijke.

Refugiés Lijst F. - Sint Baafs: nr67. **... de fransche vluchtelingen ter parochie Onse Vrouwe en St Baefs,** 28 dec. 1685.

Refugiés Lijst G. - Aardenburg: **Roolle des françois qui se sont retirés dans la ville d'Ardembourg à cause de la persécution de France,** 31 mrt 1686.

Refugiés Lijst H. - Oostburg: **Liste des réfugiés dans la ville d'Oosburgh et aux environ qui désirent se retirer à l'Eglise françoise qui commence de s'y establir,** rond 31 mrt 1686.

West Zeeuws Vlaanderen
Franse refugiés 1685/1686 - Lijst E.
Huib J. Plankeel, Leiden - www.grijsbaard.nl

Lijste van de gereformeerde france vlugtelingen, haer nedergeslagen hebbende op Schoondijcke, gekomen alle van Geine: .. opgemaakt
28-12-1685 te Schoondijcke

bron: Zeeuws Archief, toegang 7, recht. archief Vrije van Sluis, inv.nr 384, subnr. 66

De volgnummers zijn weer van mijn hand.

volgnr	personen	aantal
E001	Pieter Gemaert, hebbende 4 kinderen bij hem	5
E002	Tonnette Tuppe, wed.	1
E003	Marij Gemaert, dochter	1
E004	Abraham Gemaert, jonghman	1
E005	Jan Lesage, wedr., hebbende 2 kinderen	3
E006	Isaac Venien(?) en zijn huijsvr.	2
E007	Catelijne Lievere, hebbende een kint	2
E008	Jan du Mon en zijn huijsvr., hebbende een kint	3
E009	Clement Fren en zijn huijsvr.	2
E010	Janneke de Meir	1
totaal		21